

Vlaanderen
is open ruimte

GIDS PAARDENHOUDERIJ

Mestdecreet

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

VLM.be

INHOUD

1	Het Mestdecreet: definities	3
2	Aangifteplicht	4
2.1	Wanneer ben ik aangifteplichtig bij de Mestbank?	4
2.2	Wat houdt de aangifteplicht in bij de uitbating van een paardenpension?	4
2.3	Met hoeveel paarden komt 300 kg fosfaat overeen?	5
2.4	Ik ben aangifteplichtig, wat nu?	6
2.5	Wat gebeurt er als een aangifteplichtig paardenhouder toch geen aangifte indient?	7
2.6	Ik ben niet aangifteplichtig, wat nu?	7
2.7	Wat als ik meerdere exploitaties uitbaat?	8
2.8	Wat moet ik invullen op de Mestbankaangifte?	8
2.9	Hoe bereken ik de gemiddelde bezetting van mijn paarden?	9
2.10	Wat moet ik niet invullen op de Mestbankaangifte?	9
3	Bemestingsnormen	10
3.1	Algemeen	10
3.2	Hoeveel paarden mag ik op een weide houden gedurende een bepaalde periode?	11
3.3	Hoelang kan ik mijn paarden laten grazen?	13
3.4	Bemestingsnormen in gebieden andere dan de algemene gebieden	14
3.5	Hoe kan ik te weten komen in welk gebied mijn percelen liggen?	14
3.6	Ik laat mijn paarden grazen op weiden die ik niet in eigen beheer heb, wat nu?	14
4	Vervoer van mest	16
4.1	Algemeen	16
4.2	Verhouding tussen volume en gewicht van vaste paardenmest	17
4.3	Uitzondering waarbij geen mesttransportdocumenten vereist zijn	17
4.4	Wat is de samenstelling van paardenmest?	17
4.5	Wanneer mag ik paardenmest niet uitrijden?	18
4.6	Wat zijn de voorwaarden bij het uitrijden van paardenmest?	19
4.7	Mag ik paardenmest opslaan op de akker?	19
4.8	Wanneer mag ik kunstmest gebruiken?	19
4.9	Overzicht van mijn mesttransporten	19
5	Nitraatresidu	20
5.1	Wat is nitraatresidu?	20
5.2	Wanneer wordt het nitraatresidu bepaald?	20
5.3	Door wie en hoe wordt het nitraatresidu bepaald?	21
6	Nutriëntenemissierechten	22
6.1	Wat zijn nutriëntenemissierechten?	22
6.2	Is er een verband met de milieuvergunning?	22
6.3	Vanaf hoeveel paarden moet ik over NER beschikken?	22
6.4	Mijn bedrijf produceert méér dan 300 kg P ₂ O ₅ , hoeveel NER heb ik dan nodig?	23
6.5	Ik heb NER, hoeveel paarden kan ik daarmee houden?	24

6.6	Hoe kan ik NER verkrijgen?	24
6.7	Wat gebeurt er als ik paarden houd en niet of onvoldoende NER heb?	27
7	Bedrijfsadvies	28
7.1	Wie kan gebruikmaken van de dienst Bedrijfsadvies?	28
7.2	Wat houdt een bedrijfsbegeleiding concreet in?	28
7.3	Uw aanspreekpunt voor Bedrijfsadvies bij de Vlaamse Landmaatschappij	29
8	Beheerovereenkomsten.....	30
8.1	Wat is een beheerovereenkomst?	30
8.2	Welke soorten beheerovereenkomsten zijn er?	31
8.3	Wie kan een beheerovereenkomst sluiten?	31
8.4	Bij wie kunt u een beheerovereenkomst aanvragen?	31
8.5	Een beheerplan op maat van uw bedrijf	31
8.6	Uw aanspreekpunt voor beheerovereenkomsten bij de Vlaamse Landmaatschappij	32
9	Adressen Mestbank.....	33
10	Adressen Departement Landbouw en Visserij.....	34

1 HET MESTDECREET: DEFINITIES

In het Mestdecreet zijn tal van begrippen terug te vinden. Die definities zijn belangrijk om te bepalen op welke aspecten het Mestdecreet van toepassing is.

- Een **exploitatie** is een uitbating van een geheel van activiteiten en bijhorende infrastructuur door een welbepaalde exploitant op een welbepaalde locatie, met inbegrip van de door de exploitant in gebruik zijnde landbouwgronden.
- Een **exploitant** is een natuurlijk persoon, rechtspersoon of groepering van natuurlijke personen of rechtspersonen die een exploitatie exploiteert of voor wiens rekening een exploitatie wordt geëxploiteerd.
- Een **landbouwer** bestaat uit één of meer exploitanten en beheert op autonome wijze zijn bedrijf.
- Bij **autonoom beheer** wordt een bedrijf zo gerund dat elke verwarring op het vlak van beheer, de uitvoering van landbouwactiviteiten, productiemiddelen of het gebruik ervan tussen twee of meer landbouwers uitgesloten is. Een bedrijf wordt met andere woorden op autonome en zelfstandige manier uitgebaat, als het bedrijf zich van elk ander bedrijf onderscheidt, zowel in de dagelijkse bedrijfsvoering als op administratief vlak. Autonoom beheer houdt in dat de landbouwer daadwerkelijk over de nodige productiemiddelen beschikt of het beheer van de productiemiddelen in eigen handen heeft. Dat exclusieve gebruik van de productiemiddelen en het beheer ervan, moet de landbouwer kunnen aantonen via de nodige documenten. Autonoom beheer is van toepassing op alle landbouwers die bij het Departement Landbouw en Visserij zijn geïdentificeerd.
- Een **bedrijf** is het geheel van de productie-eenheden (= exploitaties) dat door de landbouwer wordt beheerd.
- Een **locatie** is een geografische afgebakende plaats waar activiteiten plaatsvinden of waar bijhorende infrastructuur staat.
- Met **landbouwgronden** bedoelen we de totale door bouwland, blijvend grasland en blijvende teelten ingenomen oppervlakte. -> *Gronden waarop de woning en de stallen zich bevinden vallen hier niet onder!*
- De **tot het bedrijf behorende landbouwgronden** zijn de landbouwgronden die op 1 januari van het kalenderjaar behoren tot de exploitaties die deel uitmaken van het bedrijf.
- **Stalmest** is een mengsel van stro en uitwerpselen van runderen, paarden, schapen, geiten of varkens, met een drogestofgehalte van het mengsel van minimaal 20 procent en waarbij het mengsel als vaste mest is ontstaan door het huisvesten van die dieren in ingestrooide stallen.

2 AANGIFTEPLICHT

2.1 WANNEER BEN IK AANGIFTEPLICHTIG BIJ DE MESTBANK?

De aangifteplicht bij de Mestbank geldt voor elke landbouwer die minstens aan een van de onderstaande voorwaarden voldoet:

- een bedrijf (= alle exploitaties samen) uitbaten dat een productie aan dierlijke mest heeft van 300 kg fosfaat of meer op jaarbasis;
- een oppervlakte landbouwgrond gebruiken van 2 ha of meer op een bepaald ogenblik tijdens het kalenderjaar (in eigendom, gehuurd, pacht of kosteloos gebruik) of een hoogstamboomgaardpremie aanvragen in een weide van 2 ha of meer;
- een oppervlakte groeimedium (d.i. teelt op niet-landbouwgrond zoals substraat, containerveld, potgrond, ...) bewerken van 50 are of meer;
- een oppervlakte permanent overkapte landbouwgrond gebruiken van 50 are of meer;
- meer dan 300 kg P₂O₅ uit dierlijke mest opgeslagen hebben.

Als een of meerdere van de bovenstaande situaties op u van toepassing zijn, bent u een aangifteplichtige landbouwer, zelfs al hebt u uit uw activiteiten, als landbouwer geen inkomsten. Het maakt dus niet uit of u een bedrijf in hoofd- of bijberoep uitbaat of alleen landbouwactiviteiten uitvoert als hobby.

Als u aangifteplichtig bent, moet u alle landbouwactiviteiten aangeven. Als u bijv. meer dan 2 ha landbouwgrond bewerkt en 4 paarden bezit, moet u ook de 4 paarden aangeven, ook al produceren zij op jaarbasis minder dan 300 kg fosfaat.

U blijft aangifteplichtig bij de Mestbank zolang u niet gemeld hebt dat u gestopt bent of niet langer voldoet aan de bovenvermelde voorwaarden. De tabel met de uitscheidingscijfers per diersoort vindt u in de brochure 'Normen en richtwaarden' op www.vlm.be. Voor meer informatie kunt u terecht bij de Mestbank in uw regio.

2.2 WAT HOUDT DE AANGIFTEPLICHT IN BIJ DE UITBATING VAN EEN PAARDENPENSION?

Als de pensionuitbater aangifteplichtig is, moet hij de paarden op zijn pension bij de Mestbank aangeven. Hij is immers de persoon die de paarden zelf (of in zijn opdracht) verzorgt, voedert, de paardenboxen reinigt, e.d. Dat betekent dat hij de persoon is die de pensionstal exploiteert (niet de eigenaars van de paarden). Bovendien is de pensionuitbater meestal ook de houder van de milieuvergunning. Behalve bij de Mestbank, moet de pensionuitbater ook zijn gronden, die hij dat kalenderjaar in gebruik heeft, laten registreren bij het Departement Landbouw en Visserij d.m.v. de verzamelaanvraag (zie verder).

2.3 MET HOEVEEL PAARDEN KOMT 300 KG FOSFAAT OVEREEN?

Het Mestdecreet houdt bij uitscheidingscijfers van dieren (en dus ook paarden) geen rekening met het volume geproduceerde mest, maar wel met de hoeveelheid geproduceerde nutriënten en meer specifiek met de hoeveelheid stikstof, aangeduid als **N**, en fosfaat aangeduid als **P₂O₅**.

Het Mestdecreet onderscheidt bij paarden drie groepen naargelang het gewicht, elk met eigen uitscheidingsnormen.

	P ₂ O ₅ (in kg/dier/jaar)	N (in kg/dier/jaar)
paarden van meer dan 600 kg	30	65
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21	50
paarden en pony's van minder dan 200 kg	12	35

Opmerking: ezels en zebra's zijn niet opgenomen in het Mestdecreet en moeten bijgevolg niet aangegeven worden.

VOORBEELDEN:

gemiddeld aantal dieren	ha landbouwgrond	aangifteplicht?
geen	1,10 ha grasland	nee
geen	2,05 ha grasland	ja
4 trekpaarden (= 120 kg P ₂ O ₅)	1,10 ha grasland	nee
20 shetlandpony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	1,90 ha grasland	nee
15 paarden (= 315 kg P ₂ O ₅)	1,80 ha grasland	ja
4 trekpaarden (= 120 kg P ₂ O ₅)	2,00 ha grasland	ja
3 paarden, 5 shetlandpony's, 1 trekpaard (= 153 kg P ₂ O ₅)	3,50 ha grasland	ja
20.000 slachtkippen ¹ , 1 paard (= 4.421 kg P ₂ O ₅)	0,50 ha grasland	ja
1.000 mestvarkens ² , 2 trekpaarden (= 5.372 kg P ₂ O ₅)	1,20 ha grasland	ja
5 ezels	1,90 ha grasland	nee
15 ezels	2,00 ha grasland	ja ³
10 ezels, 3 paarden (= 63 kg P ₂ O ₅)	3,0 ha grasland	ja ⁴
2 exploitaties, samen 10 shetlandpony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	elk 0,50 ha grasland	nee
2 exploitaties, samen 10 shetlandpony's (= 240 kg P ₂ O ₅)	elk 1,10 ha grasland	ja
2 exploitaties, samen 11 trekpaarden (= 330 kg P ₂ O ₅)	elk 0,90 ha grasland	Ja

¹ uitscheidingsnorm 0,22 kg/slachtkip

² uitscheidingsnorm 5,33 kg/mestvarken

³ enkel aangifteplicht voor de landbouwgronden, niet voor de ezels

⁴ omwille van de landbouwgronden zijn ook de 3 paarden aangifteplichtig, maar niet de 10 ezels

2.4 IK BEN AANGIFTEPLICHTIG, WAT NU?

Sinds 1 januari 2007 is er een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers bij het Departement Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaatschappij (Mestbank). De identificatie gebeurt bij het Departement Landbouw en Visserij. Dat betekent dat het Departement Landbouw en Visserij starters en overnames registreert en die gegevens doorgeeft aan de Mestbank.

Stap 1 - identificatie

In het kader van de gemeenschappelijke identificatie moet u zich kenbaar maken bij het Departement Landbouw en Visserij (niet bij de Mestbank) door de volgende twee formulieren in te vullen en aan het Departement Landbouw en Visserij terug te bezorgen: *Identificatie van een landbouwer* en *Identificatie van een exploitatie*. Die formulieren kunt u opvragen bij een buitendienst van het Departement Landbouw en Visserij (de contactadressen van het Departement Landbouw en Visserij vindt u achteraan in deze brochure) of downloaden van de website www.lv.vlaanderen.be (klik op Bedrijfsvoering > Bedrijfsgegevens).

Zodra u bent gekend als landbouwer bij het Departement Landbouw en Visserij, krijgt u een identificatiefiche waarop uw landbouwnummer, exploitatienummer en exploitantnummer staan. Bewaar die fiche zorgvuldig op uw bedrijf.

Het Departement Landbouw en Visserij bezorgt uw gegevens (van de identificatiefiche) aan de Mestbank. Zodra de Mestbank uw gegevens van het Departement Landbouw en Visserij heeft ontvangen, zal ze u een informatieve brief sturen, toegepast op de specifieke situatie van uw bedrijf.

De **jaarlijkse** aangifteplicht bestaat uit 2 delen: de verzamelaanvraag en de Mestbankaangifte.

Stap 2 - verzamelaanvraag

Het Departement Landbouw en Visserij zal u jaarlijks vragen om uw verzamelaanvraag in te dienen uiterlijk op 21 april. U moet alle percelen die u in dat kalenderjaar in gebruik hebt (eigendom, huur, pacht of kosteloos gebruik), aangeven op het e-loket van het Departement Landbouw en Visserij, ook als de percelen niet in aanmerking komen voor het activeren van een toeslagrecht. Op het e-loket moet u ook uw landbouwgronden en bedrijfsgebouwen aanduiden. Om het e-loket te gebruiken, hebt u uw elektronische identiteitskaart en bijbehorende PIN-code nodig. Meer informatie hierover vindt u op de website van het Departement Landbouw en Visserij, www.lv.vlaanderen.be.

Het Departement Landbouw en Visserij bezorgt de gegevens van de verzamelaanvraag aan de Mestbank, in het kader van de 'eenmalige perceelsregistratie'. Omdat de registratie van landbouwgronden niet bij de Mestbank, maar bij het Departement Landbouw en Visserij gebeurt, kunt u voor vragen hierover terecht bij het Departement Landbouw en Visserij. De adressen vindt u achteraan in deze brochure.

Opmerking: u moet zich ook als landbouwer laten identificeren bij het Departement Landbouw en Visserij als u:

- *betalingsrechten wilt activeren;*
- *een tussenkomst wilt aanvragen bij het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF);*
- *een beheerovereenkomst wilt sluiten;*
- *steun wilt aanvragen in het kader van de agromilieumaatregelen.*

Stap 3 - Mestbankaangifte

De Mestbank zal u jaarlijks, eind december, een uitnodiging bezorgen om de aangifte digitaal in te dienen via het Mestbankloket (www.mestbankloket.be).

U aanmelden, doet u met uw elektronische identiteitskaart en bijbehorende pincode of token. Vervolgens leidt het Mestbankloket u met een overzichtsscherm van ja/nee-vragen door uw aangifte en geeft het duidelijk aan waar u gegevens moet aanvullen. Er zijn ook heel wat automatische controles ingebouwd, zodat u gewezen wordt op mogelijke vergissingen of onvolledigheden. Bovendien worden al een heel aantal gegevens vooraf ingevuld zoals de rundveebezetting op basis van de gegevens van DGZ. Ook de staltypes en de opslagcapaciteit worden al weergegeven op basis van de gegevens van vorig jaar.

De bijlagen bij uw aangifte kunt u via het Mestbankloket opladen. Vóór u uw aangifte definitief doorstuurt kunt u op het Mestbankloket al uw voorlopige bedrijfsbalans berekenen voor het betreffende jaar. Zo kan een onverwacht resultaat er op wijzen dat u uw aangifte niet helemaal correct invulde, of dat u uw bedrijfsvoering in het nieuwe jaar moet bijsturen. Meer informatie vindt u op de website www.vlm.be.

2.5 WAT GEBEURT ER ALS EEN AANGIFTEPLICHTIG PAARDENHOUDER TOCH GEEN AANGIFTE INDIENT?

Volgens het Mestdecreet kan in dat geval een administratieve geldboete van 250 euro worden opgelegd. Bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar na het opleggen van de boete verdubbelt de administratieve geldboete.

2.6 IK BEN NIET AANGIFTEPLICHTIG, WAT NU?

Als u niet-aangifteplichtig bent, is het in de onderstaande omstandigheden toch noodzakelijk om u te identificeren bij het Departement Landbouw en Visserij:

- als u dierlijke of andere mest wilt ontvangen om uw percelen te bemesten. U moet immers, als afnemer van de mest, bij de Mestbank gekend zijn om de nodige mesttransportdocumenten (of inscharringscontracten) op te stellen (zie het hoofdstuk 'het vervoer van mest');
- als u dierlijke mest wilt afvoeren. U moet immers, als aanbieder van de mest, bij de Mestbank gekend zijn om de nodige mesttransportdocumenten op te stellen (zie het hoofdstuk 'het vervoer van mest');
- als u de percelen die u zelf gebruikt eenduidig onder uw naam wilt registreren (bv. om te vermijden dat iemand anders uw percelen opgeeft);
- als u uw dieren laat grazen op een perceel van een andere landbouwer (inscharing).

Op de website www.vlm.be vindt u het formulier 'Aanvraag van een vrijstelling van de aangifteplicht'. Als u voldoet aan de voorwaarden, vult u dat formulier in en stuurt u het op naar de Mestbank in uw provincie. De Mestbank gaat na of uw verklaring overeenstemt met de registratie van uw percelen op de verzamelaanvraag en brengt u op de hoogte van de beslissing van uw aanvraag. Als u het statuut niet-aangifteplichtig krijgt, zijn er voor u geen administratieve verplichtingen meer op het vlak van de aangifteplicht. U zult het volgende jaar dan ook geen Mestbankaangifte meer moeten indienen. U moet wel eenmalig de verzamelaanvraag indienen om uw percelen te registreren. Daarnaast moet u als niet-aangifteplichtige landbouwer altijd alle wijzigingen aan uw percelen meedelen aan het Departement Landbouw en Visserij.

Let op: in bepaalde situaties moet u nog wel jaarlijks een verzamelaanvraag indienen, bijvoorbeeld om betalingsrechten te activeren bij het Departement Landbouw en Visserij of om bepaalde beheerovereenkomsten te kunnen naleven.

2.7 WAT ALS IK MEERDERE EXPLOITATIES UITBAAT?

Als u meerdere exploitaties uitbaat, hebt u dat laten weten aan het Departement Landbouw en Visserij. Het Departement Landbouw en Visserij laat dat op haar beurt weten aan de Mestbank, die u zal vragen per exploitatie een Mestbankaangifte in te dienen.

2.8 WAT MOET IK INVULLEN OP DE MESTBANKAANGIFTE?

Een Mestbankaangifte heeft betrekking op de gegevens van het voorbije jaar (net zoals een belastingaangifte). Het productiejaar is het jaar waarvan u de gegevens invult op de aangifte.

-> **Welke gegevens moet ik concreet invullen als paardenhouder?**

Dieren

- de gemiddelde bezetting van de paarden in het voorbije jaar én het aantal aanwezige standplaatsen

Opslag van meststoffen op 1 januari

- de opslag van de hoeveelheid mest op de exploitatie
- de opslag van andere meststoffen⁵ op de exploitatie

Gebruik van meststoffen op eigen landbouwgronden in Vlaanderen

- hoeveelheid kunstmest⁶
- als de exploitatie buiten Vlaanderen ligt, maar als er toch gronden in Vlaanderen liggen, moet u naast het gebruik van kunstmest ook het gebruik van dierlijke mest en het eventuele gebruik van andere meststoffen op die Vlaamse gronden vermelden.

⁵ alle meststoffen die geen kunstmest of dierlijke mest zijn, maar waarin wel minstens één stikstof- of fosforverbinding aanwezig is voor het gebruik op landbouwgrond (bijv. zuiveringslib, schuimaarde, compost, ...)

⁶ mest die via een industrieel proces werd vervaardigd

Gebruik van meststoffen op eigen landbouwgronden buiten Vlaanderen

- dierlijke mest, via rechtstreekse uitscheiding (dus door begrazing). Dierlijke mest aangebracht door spreiding wordt geregistreerd via specifieke documenten (bijv. de erkenning als grensoverschrijdend veeteeltbedrijf voor Nederland) en moet dus niet aangegeven worden.
- kunstmest⁷

Opmerking: het vak: 'Verwerking van exploitatie-eigen mest' is alleen van toepassing als u zelf mest verwerkt op de eigen exploitatie. Dat houdt in dat, zelfs als u alle paardenmest hebt laten wegvoeren voor verwerking (bijv. voor champignonsubstraat), u dat vak niet hoeft in te vullen.

2.9 HOE BEREKEN IK DE GEMIDDELDE BEZETTING VAN MIJN PAARDEN?

U berekent de gemiddelde bezetting van uw paarden aan de hand van een dierregister.

Iedere aangifteplichtige landbouwer **moet** een dierregister bijhouden (voor alle dieren waarvoor de aangifteplicht geldt, behalve voor runderen). Dat is een formulier, opgedeeld in kolommen, waar u na het verstrijken van iedere maand, telkens het gemiddelde aantal paarden vermeldt dat gehouden werd in die voorbije maand. Na het verstrijken van het jaar wordt dan de som gemaakt en gedeeld door 12. Het resultaat is de gemiddelde veebezetting van het voorbije jaar en dat getal moet overgenomen worden op de Mestbankaangifte. Logischerwijze geldt de registerplicht per gewichtscategorie. Het dierregister kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be.

Het register bewaart u op uw bedrijf. U moet steeds het ingevulde dierregister bij controle kunnen voorleggen.

2.10 WAT MOET IK NIET INVULLEN OP DE MESTBANKAANGIFTE?

De hoeveelheid mest die van uw exploitatie in het voorbije jaar werd weggevoerd met documenten van burengeregeling of met vervoersdocumenten, hoeft u niet in te vullen op de Mestbankaangifte.

⁷ mest die via een industrieel proces werd vervaardigd

3 BEMESTINGSNORMEN

3.1 ALGEMEEN

Het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest valt onder het kwetsbaar gebied water. Daarnaast bepaalt het Mestdecreet ook afbakeningen van o.a. natuur- en bosgebieden en fosfaatverzadigd gebied. Voor percelen die in meerdere afbakeningen liggen, gelden de strengste regels.

Aan elk perceel wordt ten minste één type kwetsbaar gebied toegekend. Binnen het toegekende kwetsbaar gebied zijn soms meerdere bemestingsregimes mogelijk, afhankelijk van de keuze die de landbouwer gemaakt heeft (bijv. derogatie of toepassing van een beheerovereenkomst) of van wat de wetgeving oplegt.

Binnen het geldende bemestingsregime is de toe te passen bemestingsnorm afhankelijk van de gewasgroep waartoe de teelt behoort die de landbouwer verbouwt. Het Mestdecreet onderscheidt immers verschillende teeltgroepen of teeltcombinaties (met elk een bemestingsnorm. De bemestingsnorm is de toegelaten hoeveelheid stikstof (N) uitgedrukt in kg/ha. De bemestingsnorm voor fosfaat (P_2O_5) wordt bepaald door zowel de teeltgroepen en de teeltcombinatie als de klasse van het perceel. De landbouwgronden worden ingedeeld in vier klassen afhankelijk van de hoeveelheid plantbeschikbaar fosfaat in de bodem. Voor de indeling in klassen wordt een onderscheid gemaakt tussen akkers en grasland. Voor 2016 geldt klasse III als referentieklassie. Vanaf 2017 wordt klasse IV de referentieklassie, tenzij een perceel op basis van een fosfaatanalyse ingedeeld is in een andere klasse. Meer informatie hierover vindt u op de website: www.vlm.be > Thema's > Startpagina Mestbank > Bemesting > Gronden > Fosfaat.

Aangezien paarden op weiden lopen en grazen, vindt u hieronder alleen de norm voor grasland. Het gaat steeds over een maximale norm per jaar en per hectare landbouwgrond (die op 1 januari van het betrokken jaar deel uitmaakte van de exploitatie). Let wel, er wordt een onderscheid gemaakt voor percelen die alleen gemaaid worden en voor percelen die al dan niet in combinatie met maaien, begraasd worden. Ook is er een verschil voor zandgronden en niet-zandgronden.

gewas		werkzame N (kg/ha/jaar)		dierlijke N (kg/ha/j)	totale P_2O_5 (kg/ha/jaar)			
		zandgrond	niet-zandgrond		klasse I	klasse II	klasse III	klasse IV
grasland	maaien	300	310	170	115	95	90	70
	maaien + grazen	235	245	170	115	95	90	70

Tabel: Bemestingsnormen kwetsbaar gebied 'Water'. Systeem werkzame stikstof

Sinds MAP5 is er nog maar één bemestingsstelsel meer, dat op basis van werkzame stikstof. Dat laat toe om de gewasbehoeften gericht in te vullen met bemesting uit dierlijke mest, andere organische meststoffen of kunstmest.

Bij de norm 'werkzame stikstof' worden de werkingscoëfficiënten van de verschillende meststoffen in rekening gebracht. Die variëren immers naargelang de mestsoort:

- Mengmest bevat bijvoorbeeld meer werkzame stikstof dan stalmest waardoor de werkingscoëfficiënt van **mengmest (60%)** dus ook groter is dan die van **stalmest (30%)**.
- Voor **kunstmest** wordt een werkingscoëfficiënt van **100%** gehanteerd omdat alle stikstof in kunstmest aanwezig is onder de vorm van minerale stikstof. Alle stikstof in kunstmest is dus werkzame stikstof en komt gedurende het eerste jaar na toediening ter beschikking van het gewas.
- Voor **begrazing** wordt er gerekend met een werkingscoëfficiënt van **20%**.

Meer uitleg hierover vindt op de website: www.vlm.be > Thema's > Mestbank > Bemesting > Aanwenden van mest > Werkzame stikstof.

Opmerkingen:

- *Er is een mogelijkheid tot een verhoogde bemesting uit dierlijke stikstof tot 250 kg stikstof/ha grasland als u hiervoor voorafgaandelijk een toelating bij de Mestbank aanvraagt, de zogenaamde 'derogatie'. Wél blijven de bemestingsnorm voor fosfaat en de bemestingsnorm voor stikstof ongewijzigd. U kunt de derogatie slechts toepassen als aan een reeks voorwaarden is voldaan (o.a. aanvraag van derogatie bij de Mestbank, aanduiding van de derogatiepercelen op de verzamelaanvraag, het laten nemen van bodemstalen, bijhouden van een bemestingsplan, e.a.). Voor meer info over de voorwaarden van derogatie kunt u steeds terecht bij de diensten van de Mestbank.*
- *Als u een beheerovereenkomst Water (BO Water) hebt afgesloten, zijn er specifieke bemestingsnormen van kracht, zoals contractueel bepaald. Welk regime van kracht is, is afhankelijk van de startdatum (vóór of na 1 januari 2007) van het contract. Daarom is het best om de specifieke voorwaarden bij de overeenkomst te raadplegen. Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Vlaamse Landmaatschappij. De adressen vindt u in het hoofdstuk 'Beheerovereenkomsten'.*

3.2 HOEVEEL PAARDEN MAG IK OP EEN WEIDE HOUDEN GEDURENDE EEN BEPAALDE PERIODE?

De mest van paarden in stallen is onderhevig aan allerlei processen die leiden tot stikstofverliezen. Ook tijdens de opslag en het vervoer treden verliezen op. Voor het berekenen van de netto-uitscheiding van de paarden mogen de stikstofverliezen uit de stal en de opslag in mindering gebracht worden. Die stikstofverliezen zijn wettelijk bepaald.

	bruto N (kg/dier/jaar)	N-verlies (kg/dier/jaar)	netto N (kg/dier/jaar)
paarden van meer dan 600 kg	65	10,46	54,54
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	50	7,47	42,53
paarden en pony's van minder dan 200 kg	35	4,57	30,43

Hieronder vindt u een voorbeeld waarbij er geen derogatie is aangevraagd, geen meststoffen worden toegediend en de paarden regelmatig op stal komen.

Bij een weideperiode van bijvoorbeeld 6 maanden komt de helft (uitscheidingsnorm x 6/12) van de jaarlijkse netto-N- en P₂O₅-uitscheiding als rechtstreekse bemesting op de weide (klasse III) terecht. Als we de N- en de P₂O₅- klasse III bemestingsnorm (170 kg N/ha uit dierlijke mest en 90 kg P₂O₅/ha) delen door de respectievelijke netto-N- en P₂O₅-uitscheiding gedurende de weideperiode, krijgen we de volgende bezetting van paarden per ha:

	6 maanden weideperiode		max. aantal paarden/ha op basis van:	
	kg N/dier	kg P ₂ O ₅ /dier	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
paarden van meer dan 600 kg	27,27	15,0	6,2	6
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21,26	10,5	7,9	8,57
paarden en pony's van minder dan 200 kg	15,21	6,0	11,1	15

Hieruit blijkt dat stikstof de beperkende factor is bij het bepalen van de maximale bezetting voor paarden/pony's tot 600 kg. Voor de paarden van meer dan 600 kg is de hoeveelheid P₂O₅ de beperkende factor. Als gelijktijdig paarden van verschillende gewichtscategorieën grazen op een perceel, moet u uiteraard rekening houden met de hoeveelheid stikstof en fosfor die wordt aangebracht door elk van die categorieën.

Wat als er ook meststoffen worden toegediend?

Als bijv. 20 ton/ha rundermengmest (= 96 kg N en 28 kg P₂O₅) ingezet wordt om nog een eerste snede gras van de weide te halen, dan is er nog slechts ruimte voor het toedienen van 74 kg N/ha en 62 kg P₂O₅/ha. Het aantal paarden dat dus gedurende de resterende weideperiode van bijv. 5 maanden nog kan grazen op die gemaaide weide, moet dus verminderd worden om te voldoen aan de bemestingsnormen.

	5 maanden weideperiode		Max. aantal paarden/ha op basis van:	
	Kg N/dier	Kg P ₂ O ₅ /dier	N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
paarden van meer dan 600 kg	22,72	12,5	3,2	4,96
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	17,72	8,75	4,1	7,08
paarden en pony's van minder dan 200 kg	12,67	5,0	5,8	12,4

In dit geval is stikstofbemesting de beperkende factor.

3.3 HOELANG KAN IK MIJN PAARDEN LATEN GRAZEN?

Als u wilt uitgaan van een vaste bezetting van paarden, kunt u het aantal dagen berekenen dat de paarden maximaal mogen grazen om aan de bemestingsnormen te voldoen. Hierbij gaat u als volgt te werk.

Op basis van de netto N- en P₂O₅-uitscheiding en de bezetting van de dieren die u wilt houden, berekent u de hoeveelheid N en P₂O₅, die per dag dat de dieren grazen op de weide komt door rechtstreekse uitscheiding (uitscheiding/365 x bezetting). Dat is de dagelijkse uitscheiding van N en P₂O₅.

Vervolgens deelt u de N- en P₂O₅-bemestingsnorm door de respectievelijke dagelijkse uitscheiding van N en P₂O₅. Het kleinste van die twee cijfers geeft u het maximale aantal dagen dat u de paarden bij de vooropgestelde bezetting kunt laten grazen.

	veebezetting (dier/ha)	kg N/dier/dag	kg P ₂ O ₅ /dier/dag	max. aantal graasdagen/ha op basis van:	
				N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
paarden van meer dan 600 kg	5	0,149	0,082	228	214
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	10	0,116	0,057	147	157
paarden en pony's van minder dan 200 kg	15	0,083	0,032	137	187

Hieruit blijkt dat stikstof de beperkende factor is bij het bepalen van de maximale bezetting voor paarden/pony's tot 600 kg. Voor de paarden van meer dan 600 kg is de hoeveelheid P₂O₅ de beperkende factor.

Wat als er ook meststoffen worden toegediend?

Als bijv. 20 ton/ha runderdrijfmest (= 96 kg N en 28 kg P₂O₅) ingezet wordt om nog een eerste snede gras van de weide te halen, is er nog slechts ruimte voor het toedienen van 74 kg N/ha en 62 kg P₂O₅/ha. Het aantal graasdagen/ha zal bij een gelijkblijvende bezetting van paarden dus verminderd worden om te voldoen aan de bemestingsnormen.

	veebezetting (dier/ha)	kg N/dier/dag	kg P ₂ O ₅ /dier/dag	max. aantal graasdagen/ha op basis van:	
				N-bemestingsnorm	P ₂ O ₅ -bemestingsnorm
paarden van meer dan 600 kg	5	0,149	0,082	99	151
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	10	0,116	0,057	64	108
paarden en pony's van minder dan 200 kg	15	0,083	0,032	59	129

Opnieuw is de stikstofbemesting de beperkende factor.

3.4 BEMESTINGSNORMEN IN GEBIEDEN ANDERE DAN DE ALGEMENE GEBIEDEN

Kwetsbare gebieden natuur

Onder de kwetsbare gebieden natuur vallen natuurgebieden, natuurreservaten, natuurontwikkelingsgebieden en bosgebieden, net als de hiermee vergelijkbare gebieden van Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (GRUP's).

Om natuurwaarden te behouden en te versterken op landbouwgronden die in die gebieden liggen, is vanaf 1 januari 2000 elke vorm van bemesting verboden. Uitzondering hierop is de bemesting door rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, waarbij 2 grootvee-eenheden (2 GVE)⁸ per ha op jaarbasis worden toegelaten.

Er zijn echter ontheffingen op het bemestingsverbod voorzien. Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank.

Fosfaatverzadigde gebieden

Fosfaatverzadigde gebieden zijn bepaalde gebieden die vanwege hun fosfaatverzadigingsgraad zijn afgebakend. Op percelen in dit kwetsbaar gebied, geldt een specifieke beperking opgelegd op de toediening van fosfaat. Normaal is de fosfaatbemesting beperkt tot 40 kg P₂O₅/ha. Voor de toegelaten hoeveelheden stikstof gelden de bemestingsnormen van het kwetsbaar gebied waarin het perceel ligt. Ligt het perceel echter in fosfaatgebied met een laag fosfaatbindend vermogen dan is de fosfaatbemesting op grasland met begrazing gelijkgesteld aan de bemestingsnorm van klasse IV percelen.

3.5 HOE KAN IK TE WETEN KOMEN IN WELK GEBIED MIJN PERCELEN LIGGEN?

Zodra de informatie over uw gronden door het Departement Landbouw en Visserij aan de VLM-Mestbank is bezorgd, kunt u daarvoor bij de diensten van de Mestbank terecht. Op het e-loket van het Departement Landbouw en Visserij vindt u ook bemestingsinformatie per perceel terug.

Bovendien bezorgt de Mestbank u jaarlijks een overzicht van de bemestingsnormen & - regimes per perceel.

3.6 IK LAAT MIJN PAARDEN GRAZEN OP WEIDEN DIE IK NIET IN EIGEN BEHEER HEB, WAT NU?

Zodra mest op landbouwgronden terecht komt die niet behoren tot de exploitatie waar de mest wordt geproduceerd, moet u dat kenbaar maken aan de Mestbank. Dus ook de rechtstreekse beweiding van paarden op weiden van derden. In een dergelijke situatie is er sprake van inscharing.

⁸ Een paard vanaf 200 kg of meer wordt beschouwd als 1 GVE, een paard/pony minder dan 200 kg komt overeen met 0,41 GVE.

Om ook die mestafzet in rekening te brengen, moet er tussen de betrokken partijen een 'inscharingscontract' opgesteld worden. Een inscharingscontract is een bewijs van mestafzet door de inschaarder (= de persoon die zijn paarden laat grazen op een perceel dat behoort aan de houder van het perceel) en een bewijs van mestafname door de houder van het perceel (= de persoon die de bemestingsrechten heeft op het perceel en die het perceel ter beschikking stelt van de inschaarder).

Een inscharingscontract kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be (klik op Formulieren en registers > Mestbank). Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank.

Een inscharingscontract kan alleen afgesloten worden door landbouwers die geregistreerd zijn bij het Departement Landbouw en Visserij en dus beschikken over een landbouwnummer.

Opmerking:

Als u op weiden van derden, paarden of pony's houdt die op jaarbasis minder dan 300 kg P₂O₅ produceren, moet u ook voor die dieren een inscharingscontract afsluiten.

Alleen als zowel de inschaarder als de exploitant van de weiden niet-aangifteplichtig zijn, moet er geen inscharingscontract opgemaakt worden.

4 VERVOER VAN MEST

4.1 ALGEMEEN

De afzet van paardenmest (naar landbouwgronden van een andere exploitatie, naar een verzamelpunt of naar een verwerkingsinstallatie) moet steeds aangemeld worden bij de Mestbank. Het transport gebeurt:

- door een **erkende mestvoerder** die via het Mest Transport Internet Loket (MTIL) het transport meldt. De lijst van de erkende mestvoerders vindt u op de VLM-website. De gegevens die gemeld worden op MTIL, worden automatisch verzonden naar de Mestbank. De erkende mestvoerder drukt via MTIL een mestafzetdocument af. Dat moet hij meenemen tijdens het transport. Het mestafzetdocument moet ondertekend worden door de erkende mestvoerder zelf, de aanbieder en de afnemer. Op minstens één exemplaar van het mestafzetdocument moet de originele handtekening van de drie partijen staan. Binnen de 60 dagen na het transport moet een exemplaar van het mestafzetdocument met de reëel gereden hoeveelheid bij de 3 partijen aanwezig zijn. Dat kan een exemplaar met de originele handtekeningen zijn, een kopie of een doordruk van het exemplaar met de originele handtekeningen. Elke partij moet een exemplaar van het mestafzetdocument bewaren. De erkende mestvoerder moet het exemplaar met de originele handtekeningen bewaren. Als het transport niet doorgaat, moet de mestvoerder het transport via MTIL afmelden. Elke melding moet bovendien door de erkende mestvervoerder nagemeld worden via MTIL.
- met een overeenkomst van **burenregeling**. Die overeenkomst kan ruim voordat het transport gebeurt opgemaakt worden tussen de aanbieder en de afnemer van de mest. Het transport moet uitgevoerd worden door de aanbieder of de afnemer van de mest met een trekkend voertuig waarvan hij eigenaar is. Een transport mag slechts uitgevoerd worden met een burenenregeling als aan de onderstaande voorwaarden voldaan is:
 - De oorsprong en de bestemming van het vervoer liggen in Vlaanderen.
 - Het vervoer van de paardenmest gebeurt niet door een erkende mestvoerder.
 - Het betreft vervoer van paardenmest geproduceerd op een exploitatie in een bepaalde gemeente naar een andere exploitatie in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente. Vervoer van paardenmest tussen twee exploitaties die deel uitmaken van hetzelfde bedrijf kan over een verdere afstand dan de buurgemeente, op voorwaarde dat het bedrijf maximaal drie verschillende exploitaties heeft.
 - Het gaat om vervoer van paardenmest die is geproduceerd op een exploitatie in een bepaalde gemeente naar een verwerkingseenheid in dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente, waarbij elk transport bij aankomst op de verwerkingseenheid gewogen wordt.

U kunt de overeenkomst burenenregeling online registreren via het Mestbankloket. De ene partij moet de burenenregeling aanmaken en de tweede partij moet de burenenregeling bevestigen. Daarna kan het registratiebewijs afgedrukt worden. Dat registratiebewijs moet tijdens het vervoer van de mest aanwezig zijn.

Als u de burenenregeling op papier wilt melden, doe dat dan ten laatste een week voor het vervoer.

Een formulier ‘melding van burenregeling’ kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be (Formulieren en Registers > Mestbank).

De Mestbank zendt aan de aanbieder en de afnemer een bewijs van de registratie van de burenregeling. Dat registratiebewijs moet tijdens het vervoer van de mest aanwezig zijn.

Elk vervoer in het kader van een burenregeling van paardenmest geproduceerd op een exploitatie naar een verwerkingseenheid moet uiterlijk 24 uur voordat het vervoer plaats heeft, gemeld worden aan de Mestbank. Die melding moet gebeuren via het Mestbankloket.

Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank.

4.2 VERHOUDING TUSSEN VOLUME EN GEWICHT VAN VASTE PAARDENMEST

De Mestbank hanteert de volgende cijfers:

- 1 ton vaste paardenmest = 1,40 m³
- 1 m³ vaste paardenmest = 0,714 ton

4.3 UITZONDERING WAARBIJ GEEN MESTTRANSPORTDOCUMENTEN VEREIST ZIJN

Er moeten in drie gevallen geen mesttransportdocumenten opgemaakt worden:

- bij afzet van de paardenmest van de eigen exploitatie naar de eigen landbouwgronden horende bij de exploitatie, mits het transport niet gebeurt door een erkende mestvoerder;
- bij afzet van de paardenmest naar gronden van derden (voornamelijk particulieren) mits:
 - het transport gebeurt met een transportmiddel met een laadvermogen lager dan 500 kg;
 - het transport gebeurt binnen Vlaanderen;
 - het transport niet gebeurt door een erkende mestvoerder;
 - op jaarbasis maximaal 160 kg P₂O₅ op die manier wordt afgezet (ongeveer 53 ton paardenmest).
 - er een register wordt bijgehouden door de aanbieder waarop de datum, hoeveelheid en de afnemer van de mest (met handtekening) wordt bijgehouden.

4.4 WAT IS DE SAMENSTELLING VAN PAARDENMEST?

Op de diverse vervoersdocumenten moet ook de samenstelling van paardenmest vermeld worden. Afzet van paardenmest is nagenoeg steeds vaste mest en heeft net als alle andere mestsoorten een inhoud aan stikstof (N) en fosfaat (P₂O₅). De richtwaarde voor de samenstelling van vaste paardenmest bedraagt: 3,0 kg P₂O₅/ton en 5,0 kg N/ton. Dat zijn indicatieve inhoudsnormen.

Laat u paardenmest afzetten naar een bedrijf dat derogatie heeft aangevraagd dan is hiervoor volgens de huidige reglementering⁹, iedereen verplicht om de samenstelling van de paardenmest vooraf te laten analyseren.

Dat houdt in dat vóór elk transport van paardenmest naar een derogatiebedrijf, de aanbieder van de paardenmest moet beschikken over de resultaten van een mestanalyse. Hij laat daarvoor een mestanalyse uitvoeren door een erkend laboratorium. De analysewaarden geeft hij dan door aan de erkende mestvoerder. Die heeft die cijfers nodig om ze samen met de andere mesttransportgegevens via MTIL (Mest Transport Internet Loket) aan de Mestbank te bezorgen.

De lijst met erkende laboratoria kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be (klik op: Doelgroepen > Laboratoria en staalnemers > Lijst erkende labo's > Mest).

De gebruikte analyseresultaten mogen niet ouder zijn dan 1 jaar. Wie paardenmest aanbiedt, bezorgt de resultaten van de analyse aan de provinciale dienst van de Mestbank, dit ten laatste samen met zijn aangifte.

4.5 WANNEER MAG IK PAARDENMEST NIET UITRIJDEN?

Het is steeds verboden paardenmest te spreiden:

- op zon- en feestdagen;
- vóór zonsopgang en na zonsondergang;
- op drassige, overstroomde, bevroren of besneeuwde gronden;
- binnen 5 meter landinwaarts van waterlopen (10 meter landinwaarts in VEN-gebied en hellende percelen grenzend aan een waterloop);

Met betrekking tot het tijdstip van bemesten worden de meststoffen opgedeeld in drie types.

- De mest van met stro ingestrooide stallen (cfr. definitie stalmest) valt onder het type 1. Dit type meststoffen mag niet uitgereden worden vanaf 16 november tot en met 15 februari. Tijdens de periode van 1 september t.e.m. 15 november is de maximale dosis wel beperkt tot 50 kg werkzame N/ha, over de hele periode.
- Paardenmest die niet onder de definitie van stalmest valt, valt onder het type 2. Dit type meststoffen mag sowieso niet uitgereden worden van 16 oktober t.e.m. 15 februari op akkers op zware kleigronden en van 1 september tot en met 15 februari op alle andere percelen. Buiten die verbodsperiode is het afhankelijk van een aantal factoren of een type 2 meststof opgebracht mag worden. Een uitgebreid overzicht vindt u op de website www.vlm.be (Doelgroepen > Land- en tuinbouwers > Mestbank > Bemesting: Aanwenden van mest > Uitrijregeling).

⁹ Opgelet: het is mogelijk dat in de nabije toekomst deze analyseverplichting eventueel wijzigt. Voor de meest actuele informatie kunt u steeds terecht bij de diensten van de Mestbank of op: www.vlm.be.

4.6 WAT ZIJN DE VOORWAARDEN BIJ HET UITRIJDEN VAN PAARDENMEST?

De mest van met stro ingestrooide stallen (cfr. definitie stalmest) moet binnen de 24 uur worden ondergewerkt als de mest wordt gespreid op niet-beteelde landbouwgronden. Stalmest moet niet ondergewerkt worden als die wordt gespreid op grasland, in het voorjaar op wintergranen of wordt gebruikt voor bepaalde houtige teelten.

Andere vaste paardenmest die niet onder de definitie van stalmest valt, moet ingewerkt worden binnen 2 uur na spreiding, op zaterdag moet de mest onmiddellijk worden ondergewerkt.

4.7 MAG IK PAARDENMEST OPSLAAN OP DE AKKER?

Vaste paardenmest mag u tijdelijk opslaan op landbouwgrond voor de mest gespreid wordt.

Bij het opslaan op landbouwgrond, moet u rekening houden met de volgende regels:

- Er mag niet meer mest worden opgeslagen op het perceel dan er zal worden gespreid.
- De afstand tot de perceelsgrens en het oppervlaktewater bedraagt minstens 10 meter. Bij regen voorkomt dit afvloeien van mestsappen buiten uw perceel. Let vooral bij hellende percelen op, aangezien u in alle omstandigheden verantwoordelijk bent om te voorkomen dat mestsappen afvloeien buiten uw perceel ook al heeft u de afstandregel gerespecteerd.
- De afstand tot woningen van derden bedraagt minstens 100 meter. Dat minimaliseert de geurhinder.

Het is bovendien verboden om vaste dierlijke mest op te slaan op landbouwgrond van 16 november t.e.m. 15 januari. Buiten die periode mag u vaste dierlijke mest maximaal twee maanden opslaan op landbouwgrond.

4.8 WANNEER MAG IK KUNSTMEST GEBRUIKEN?

Met betrekking tot het tijdstip van bemesten valt kunstmest onder het mesttype 3. Of dit mesttype uitgespreid mag worden, is afhankelijk van een aantal factoren. Een uitgebreid overzicht kunt u vinden op de website www.vlm.be (Doelgroepen > Land- en tuinbouwers > Mestbank > Bemesting: Aanwenden van mest > Uitrijregeling)

Er is geen verbod op het gebruik van kunstmest op zon- en feestdagen, in de periode dat kunstmest mag worden gebruikt.

4.9 OVERZICHT VAN MIJN MESTTRANSPORTEN

Op het Mestbankloket (www.mestbankloket.be) krijgt u een dagelijkse update van het overzicht van de mesttransporten in de rubriek 'aanvoer en afvoer mest'. De oudere tussentijdse rapporten en jaarrapporten (tot vervoerjaar 2013) vindt u nog terug als pdf in de rubriek 'Vervoersrapporten'. U kunt op het Mestbankloket inloggen met uw identiteitskaart of token.

5 NITRAATRESIDU

5.1 WAT IS NITRAATRESIDU?

Gewassen nemen stikstof in de vorm van nitraat op om te groeien. Nitraat wordt onder andere gevormd doordat verschillende bodemprocessen stikstof omzetten. Stikstof is een van de hoofdbestanddelen van dierlijke mest, andere mest, kunstmest en allerhande oogstresten.

De nitraten die niet opgenomen worden, blijven op het einde van het groeiseizoen achter in de bodem als residu, vandaar de term nitraatresidu. Die nitraten kunnen tijdens de winterperiode uitspoelen naar het oppervlakte- en grondwater en een te grote hoeveelheid nitraat in het water kan eutrofiëring en sterke algenbloei teweegbrengen. Uitspoeling moet dus zo veel mogelijk vermeden worden. De Europese norm voor nitraat in oppervlakte- en grondwater is 50 mg nitraat per liter.

Het nitraatresidu is de hoeveelheid nitraatstikstof per ha in de bovenste 90 cm van een akker of graslandperceel, gemeten in de periode van 1 oktober tot en met 15 november.

De individuele opvolging van de bemestingspraktijk van bedrijven gebeurt aan de hand van nitraatresidubepalingen in het najaar. De Mestbank zal hiertoe bedrijven selecteren bij wie ze van één perceel het nitraatresidu zal laten bepalen en stelt de betrokken landbouwers op de hoogte via het Mestbankloket.

Als het nitraatresidu te hoog blijkt, zal het betrokken bedrijf zelf het nitraatresidu moeten opvolgen van één perceel (perceelsevaluatie) of van een representatief aantal percelen van zijn bedrijf (bedrijfsevaluatie). Pas wanneer uit deze resultaten blijkt dat de nitraatresidu's niet voldoen, zullen maatregelen opgelegd worden om nieuwe overschrijdingen in de toekomst te vermijden.

5.2 WANNEER WORDT HET NITRAATRESIDU BEPAALD?

Een nitraatresidubepaling kan om verschillende redenen gebeuren:

- in opdracht van de Mestbank, voor de algemene opvolging van het nitraatresidu in Vlaanderen: **controlestaal**
- in opdracht van de betrokken landbouwer:
 - omwille van een te hoog nitraatresidu in het vorige kalenderjaar: **opvolgstaal in het kader van een perceels- of bedrijfsevaluatie**, op een door de Mestbank aangeduid perceel;
 - omwille van een derogatieaanvraag: **derogatiestaal**, op een door de Mestbank aangeduid perceel;
 - omdat er op het perceel een beheerovereenkomst water (BO water) wordt toegepast. Een jaarlijkse nitraatresidubepaling is één van de contractuele voorwaarden: **BO-waterstaal**.

5.3 DOOR WIE EN HOE WORDT HET NITRAATRESIDU BEPAALD?

Een nitraatresidubepaling kan alleen door een erkend laboratorium gebeuren. Om een correct beeld te krijgen van het nitraatresidu van een perceel, moet per 2 ha het nitraatresidu bepaald worden. Dat nitraatresidu wordt bepaald op een bodemstaal dat uit minimum 15 boorsteken bestaat. Per 30 cm bodemlaag (0-30 cm / 30-60 cm / 60-90 cm) wordt het nitraatgehalte bepaald. De som van die drie lagen geeft het nitraatresidu. Bij percelen groter dan 2 ha worden meerdere deelstalen genomen waarmee het nitraatresidu bepaald wordt. Het nitraatresidu van het perceel is dan het gemiddelde van de deelstalen.

Het nitraatresidu van een perceel kan meerdere keren bepaald worden in de periode van 1 oktober tot 15 november. Het laagste resultaat wordt steeds in rekening gebracht.

Meer informatie vindt u op www.vlm.be (klik door naar Thema's > Mestbank > Nitraatresidu).

6 NUTRIËNTENEMISSIERECHTEN

6.1 WAT ZIJN NUTRIËNTENEMISSIERECHTEN?

Nutriëntenemissierechten (NER) zijn mestproductierechten en geven het maximale aantal dieren weer die gemiddeld op een bedrijf (= alle exploitaties van eenzelfde paardenhouder) en op jaarbasis mogen gehouden worden. De NER werden door de Mestbank toegekend op 1 januari 2007 aan de toen actieve landbouwers die over een nutriëntenhalte beschikten. Vanaf een bepaald aantal paarden (zie verder) moet u over NER beschikken.

6.2 IS ER EEN VERBAND MET DE MILIEUVERGUNNING?

Er is geen verband meer tussen de milieuvergunning (op exploitatieniveau) en de nutriëntenemissierechten (op bedrijfsniveau). Sinds 1 januari 2008 werd de koppeling tussen het Mestdecreet en de milieuregelgeving (VLAREM) definitief geschrapt. De paardenhouder moet voor het houden van dieren wel over een milieuvergunning en nutriëntenemissierechten beschikken.

6.3 VANAF HOEVEEL PAARDEN MOET IK OVER NER BESCHIKKEN?

Dat is afhankelijk van hoeveel paarden er gemiddeld op jaarbasis op het bedrijf worden gehouden.

In tegenstelling tot een milieuvergunning waarbij het aantal aanwezige standplaatsen bepalend is om al dan niet over een vergunning te moeten beschikken, is bij de nutriëntenemissierechten de **gemiddelde** veebezetting op jaarbasis bepalend.

Die gemiddelde veebezetting wordt berekend op basis van het dierregister (zie het hoofdstuk 'Aangifteplicht'). Bij paarden onderscheidt het Mestdecreet drie groepen naargelang het gewicht, elk met hun eigen uitscheidingsnorm.

	P ₂ O ₅ (in kg/dier/jaar)
paarden van meer dan 600 kg	30
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	21
paarden en pony's van minder dan 200 kg	12

Elke paardenhouder die voor zijn bedrijf een gemiddelde productie heeft aan dierlijke mest kleiner dan 300 kg P₂O₅, moet niet over NER beschikken.

VOORBEELDEN:

- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 210 kg P₂O₅. Die paardenhouderij moet niet over NER beschikken.
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 420 kg P₂O₅. Dat is méér dan 300 kg P₂O₅. Die paardenhouderij moet wél over NER beschikken en dat voor de volledige gemiddelde veebezetting.
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 trekpaarden, 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 2 shetlandpony's, heeft een jaarlijkse P₂O₅-productie van 294 kg P₂O₅. Die paardenhouderij moet niet over NER beschikken.

6.4 MIJN BEDRIJF PRODUCEERT MÉÉR DAN 300 KG P₂O₅, HOEVEEL NER HEB IK DAN NODIG?

NER werden toegekend per diersoort en ook zo weergegeven. Het is belangrijk te weten dat paarden onderverdeeld zijn in de diercategorie 'andere dieren' of NER-DA. Naast paarden zitten ook konijnen, geiten, schapen en nertsen in die categorie. De andere categorieën zijn:

- NER van runderen = NER-D_R
- NER van varkens = NER-D_V
- NER van pluimvee = NER-D_P

Paarden (en ook schapen, geiten, konijnen en nertsen) mogen gehouden worden met NER van om het even welke diersoort. Als een paardenhouder over NER van varkens of runderen of pluimvee beschikt, mogen die steeds gebruikt worden voor het houden van paarden.

Hoeveel NER u nodig hebt om één paard te mogen houden, de zogenaamde waarde van het nutriëntenemissierecht voor paarden, is afhankelijk van het gewicht van het dier:

	waarde (NER)
paarden van meer dan 600 kg	95
paarden en pony's van 200 tot en met 600 kg	71
paarden en pony's van minder dan 200 kg	47

VOORBEELDEN:

- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg, heeft 1.420 NER nodig.
- Een paardenhouderij met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 trekpaarden, 10 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 4 pony's, heeft 1.088 NER nodig.
- Een bedrijf met een gemiddelde veebezetting op jaarbasis van 2 paarden tussen 200 kg en 600 kg en 100 mestvarkens¹⁰ heeft 1.975 NER nodig.

¹⁰ NER_V van één mestvarken = 18,33

6.5 IK HEB NER, HOEVEEL PAARDEN KAN IK DAARMEE HOUDEN?

NER is een getal. Het is geen aantal dieren, noch een aantal kg P₂O₅. Daarom moet u een berekening uitvoeren. Om te weten hoeveel paarden u kunt houden met de aan u toegekende NER, moet u het NER-getal delen door de NER-waarde van de diersoort of diersoorten die u wenst te houden.

VOORBEELDEN:

- Een paardenhouder beschikt over 1.425 NER en wil uitsluitend trekpaarden houden.
=> Hij kan hiermee (1425/95) 15 stuks houden.
- Een paardenhouder beschikt over 1.770 NER en wenst naast pony's, ook paarden tussen 200 kg en 600 kg te houden.
=> Hij kan bijv. 15 pony's en 15 paarden tussen 200 kg en 600 kg houden, maar hij kan ook bijv. 25 pony's houden en 8 paarden tussen 200 kg en 600 kg of ook nog 4 pony's en 22 paarden tussen 200 kg en 600 kg of een andere combinatie.

Het gemiddelde aantal dieren op uw bedrijf mag op jaarbasis evenwel nooit hoger zijn dan de aan u toegekende NER.

6.6 HOE KAN IK NER VERKRIJGEN?

Als een paardenhouder over geen of te weinig NER beschikt, heeft hij de keuze om:

- ofwel NER over te nemen (bij te kopen),
- ofwel om te groeien na bewezen mestverwerking (als hij al NER-D heeft).

Zoals eerder al gesteld hoeven die NER niet noodzakelijk afkomstig te zijn van een andere paardenhouderij. Elke soort NER (NER-DR, NER-DV, NER-DP, NER-DA) die overgenomen wordt, kan steeds ingevuld worden met paarden.

Een overname van NER

Paarden zijn onderverdeeld in de categorie 'andere dieren'. Het grote voordeel van die categorie is dat paarden kunnen worden gehouden met de NER van om het even welke diersoort. Dat houdt in dat een paardenhouder ook NER van runderen (NER-DR) of NER van varkens (NER-DV) of NER van pluimvee (NER-DP) kan overnemen en daarmee paarden kan gaan houden. Hij moet niet specifiek op zoek gaan naar NER van andere paardenhouders. Een andere landbouwer kan NER aan een paardenhouder verkopen als hij zelf stopt met het houden van dieren en zijn toegekende NER bijgevolg niet meer nodig heeft. Maar ook als hij minder dieren gaat houden dan vroeger en dus te veel NER heeft, kan hij dat 'overschot' aan een paardenhouder verhandelen.

Houd er rekening mee dat – op een vijftal uitzonderingen na, zoals de overlating van NER door de vader naar zijn zoon - bij een overname van NER van een landbouwer naar een andere, minstens 25% van de overgenomen NER moeten worden geannuleerd.

Bijv.: een overlater verkoopt 5.000 NER aan een paardenhouder; de paardenhouder kan hiervan maximaal 3.750 NER benutten om paarden te houden.

Er kan zelfs nog meer dan 25 % geannuleerd worden als de overlater:

- de mest niet correct heeft afgezet in het verleden;
- de NER onvoldoende heeft benut (de zgn. 'niet-ingevulde' of slapende NER).

Het is daarom steeds raadzaam om vooraf bij de Mestbank de gegevens over de toestand van het bedrijf van de overlater op te vragen. U moet daarvoor wel een volmacht van de overlater kunnen voorleggen.

Opmerking: er moeten minstens 200 NER per overname gebeuren.

Het verhandelen van NER moet via specifieke formulieren bij de Mestbank gemeld worden. Die formulieren kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be.

Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank.

Groeien na bewezen mestverwerking (als u al NER-D hebt)

Individuele bedrijven, die meer dan voldoende mest hebben verwerkt, kunnen uitbreiden na bewezen mestverwerking. Uitbreiden kan pas als de Mestbank daarvoor haar toestemming verleent. Dat kan pas als een aantal noodzakelijke voorwaarden zijn vervuld. Het gaat om één basisvoorwaarde en vijf specifieke voorwaarden (zie verder).

Als de betrokken landbouwer aan alle voorwaarden van bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking heeft voldaan, kent de Mestbank hem een aantal NER toe, de zogenaamde NER-MVW (NER-mestverwerking) en dat op basis van de hoeveelheid stikstof (N) die verwerkt wordt. Daarmee kan de landbouwer starten met het realiseren van de uitbreiding. De landbouwer heeft 3 jaar de tijd om de uitbreiding van het bedrijf te realiseren. Elk jaar beoordeelt de Mestbank of het betrokken bedrijf voldoet aan alle voorwaarden. Als het niet aan de vooropgestelde voorwaarden voldoet, zal de Mestbank de toegekende NER-MVW mogelijk gedeeltelijk of volledig annuleren.

Om te kunnen uitbreiden, moet de paardenhouder over voldoende mestverwerkingscertificaten (MVC) beschikken en moet er voldoende bedrijfseigen mest afgevoerd zijn naar een mestverwerkingsinstallatie en/of geëxporteerd worden.

MVC worden door de Mestbank toegekend als de eigen paardenmest:

- ofwel werd verwerkt;
- ofwel werd geëxporteerd, en die mesttransporten gekend/bevestigd werden bij de Mestbank.

De hoeveelheid toegekende MVC hangt af van de hoeveelheid stikstof die uit de paardenmest is verwerkt of geëxporteerd (1 MVC = 1 kg verwerkte stikstof).

Let wel:

- als de paardenhouder zijn eigen paardenmest zelf verwerkt of zelf zijn eigen paardenmest exporteert of laat exporteren, dan ontvangt die paardenhouder de MVC.

Als de paardenhouder paardenmest aanvoert naar een mestverwerkingsinstallatie of naar een verzamelpunt dat exporteert, dan ontvangt die paardenhouder zelf geen MVC, maar zal de Mestbank die toekennen aan de exploitant van de mestverwerkingsinstallatie of aan de exploitant van het verzamelpunt. Dat houdt in dat de paardenhouder stappen zal moeten ondernemen om die MVC op zijn naam te krijgen. Als u zich als paardenhouder in deze situatie bevindt, is het raadzaam om vooraf sluitende afspraken en contracten te maken met de installatie die uw aangevoerde paardenmest verwerkt of exploiteert.

Een aanvraag tot overdracht van MVC gebeurt via het Mestbankloket of met het formulier 'Overdracht van mestverwerkingscertificaten'. Dat formulier kunt u opvragen bij de diensten van de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be.

Zodra u MVC hebt, kunt u die gebruiken om NER-MVW te verkrijgen.

Gebruik voor de aanvraag van NER-MVW tot uitbreiding van uw bedrijf het formulier 'Aanvraag van bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking'. Dat kunt u opvragen bij de Mestbank of downloaden van de website www.vlm.be.

Let wel, de NER-MVW zullen pas toegekend worden door de Mestbank als aan alle nodige voorwaarden voldaan is, met name:

- Als het bedrijf in het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar van de aanvraag, samen met één of meerdere andere bedrijven een bedrijfsgroep vormde, dan moet uw aanvraag een verklaring bevatten, waarin alle landbouwers van die bedrijfsgroep verklaren akkoord te gaan met de geplande uitbreiding.
- In het kalenderjaar vóór de aanvraag tot uitbreiding moet de bedrijfsgroep (die kan uit één of meerdere bedrijven bestaan) voldaan hebben aan haar mestverwerkingsplicht. Het bedrijf moet in het kalenderjaar vóór de aanvraag bovendien al 25 % van de aangevraagde netto-uitbreiding verwerkt hebben door mest te verwerken die afkomstig is van het eigen bedrijf. De verwerkingsplicht wordt berekend op het niveau van de bedrijfsgroep, terwijl de extra verwerking wordt beoordeeld op het niveau van het bedrijf. De Mestbank zal nagaan of de bedrijfsgroep en het bedrijf over voldoende mestverwerkingscertificaten (MVC) beschikken en of er voldoende bedrijfseigen mest werd afgevoerd naar een mestverwerkingsinstallatie en/of werd geëxporteerd om aan die voorwaarde te voldoen.
- Alle bedrijven van de bedrijfsgroep moeten tijdig voldaan hebben aan de aangifteplicht van het productiejaar vóór de aanvraag tot uitbreiding.
- Het bedrijf mag in het verleden geen nutriëntenemissierechten hebben overgedragen.
- Het bedrijf mag in de toekomst geen nutriëntenemissierechten overdragen, tenzij het over een volledige bedrijfsoverdracht gaat.

Bovendien: op termijn moet er 125 % van de aangevraagde uitbreiding **blijvend** verwerkt worden.

Voor meer info kunt u terecht bij de diensten van de Mestbank of op de website www.vlm.be (klik op Thema's > Mestbank > NER > Bedrijfsontwikkeling na bewezen mestverwerking).

6.7 WAT GEBEURT ER ALS IK PAARDEN HOUD EN NIET OF ONVOLDOENDE NER HEB?

Er wordt u een administratieve geldboete opgelegd voor de paarden die u houdt, maar waarvoor u niet beschikt over de nodige NER. Die boete bedraagt 1 euro per NER waarover u niet beschikt. Bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar na het opleggen van de boete, bedraagt de administratieve geldboete 2 euro per NER waarover u niet beschikt.

Berekening boete bij overschrijding van de toegekende NER:

+	som van de gemiddelde bezetting paarden vermenigvuldigd met de corresponderende NER- waarde volgens het gewicht van het paard (zie tabel bij begin hoofdstuk NER)
-	som van de aan de paardenhouder toegekende NER
=	overschrijding x 1 euro = administratieve boete, x 2 euro = administratieve boete bij herhaling van de overtreding binnen de 5 jaar.

VOORBEELD:

Een paardenhouder houdt 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg. Hij heeft hiervoor (20 x 71) 1.420 NER nodig. Als hij niet over NER beschikt, zal hem een administratieve boete opgelegd worden van 1.420 euro. Als de paardenhouder het volgende jaar nog steeds 20 paarden tussen 200 kg en 600 kg houdt en hij bijv. dan over 1.000 NER zou beschikken, wat nog steeds onvoldoende is, moet hij in dat jaar een boete betalen van (420 x 2,0) of 840 euro.

Compensatieregeling

Als u een boete nutriëntenemissierechten voor een bepaald productiejaar hebt, kunt u aan de Mestbank vragen om de inning van de boete op te schorten in het kader van de compensatieregeling. Lees er meer over op website www.vlm.be (klik op Thema's > Mestbank > NER > Boete nutriëntenemissierechten).

ZEER BELANGRIJKE OPMERKING:

Houd er steeds rekening mee dat u over voldoende NER en over een voldoende grote milieuvergunning beschikt. Er mogen immers op uw paardenhouderij nooit meer paardenstallen aanwezig zijn dan er vergund zijn, ook al beschikt u over voldoende NER.

7 BEDRIJFSADVIES

Om op een oordeelkundige manier te bemesten moet u als paardenhouder rekening houden met heel wat factoren. Om u te hierin te ondersteunen, biedt de dienst Bedrijfsadvies van de Vlaamse Landmaatschappij **vrijblijvend en gratis individuele begeleiding** aan.

7.1 WIE KAN GEBRUIKMAKEN VAN DE DIENST BEDRIJFSADVIES?

De dienst Bedrijfsadvies staat klaar voor elke paardenhouder die vragen heeft over het optimale gebruik van meststoffen op zijn bedrijf.

Mogelijke vragen waarmee u bij ons terecht kan zijn:

- Hoe maak ik mijn bemestingsplan op?
- Hoe beperk ik het nitraatresidu op mijn percelen?
- Hoe houd ik de mestbalans op mijn bedrijf in evenwicht?
- Is derogatie nuttig voor mijn bedrijf?
- Hoe breng ik het humusgehalte op peil?
- Welke groenbedekkers zaai ik het best in?
- Wat betekent 'werkzame stikstof'?

7.2 WAT HOUDT EEN BEDRIJFSBEGELEIDING CONCREET IN?

De begeleiding van Bedrijfsadvies is toekomstgericht, gebaseerd op de specifieke situatie van uw bedrijf en vertrouwelijk. Onze bedrijfsadviseurs komen persoonlijk langs op uw bedrijf voor een gesprek. Er wordt samen met u bekeken wat u kunt doen om gericht te bemesten, de bodemkwaliteit op peil te houden en bijgevolg ook tot betere milieuresultaten te komen.

Concreet wordt ingegaan op een aantal thema's zoals:

- voorjaarsstaalnames
- het op peil houden van het koolstofgehalte
- het inzaaien van groenbedekkers en teeltrotatie
- mogelijkheden om het kunstmeststoffengebruik te beperken
- de inschatting van stikstofmineralisatie uit organisch materiaal
- het gebruik van dierlijke mest
- ...

U kunt ook een beroep doen op de bedrijfsadviseurs om een bemestingsplan voor uw bedrijf op te maken. Als er zaken onduidelijk zijn bij de uitvoering van de mestwetgeving en de begeleidende maatregelen, kunnen de bedrijfsadviseurs daarover ook meer uitleg geven.

Na de begeleiding ontvangt u een schriftelijk advies met relevante aanbevelingen op maat van uw bedrijf.

7.3 UW AANSPREEKPUNT VOOR BEDRIJFSADVIES BIJ DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

e-mailadres: bedrijfsadvies@vlm.be

- VLM Regio West (West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen):
 - Velodroomstraat 28 - 8200 **Brugge** - tel.: 050 45 90 12
 - Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 75 - 9000 **Gent** - tel. 09 244 85 85

- VLM Regio Oost (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg):
 - Diestsepoort 6, bus 74 - 3000 **Leuven** - tel. 016 66 52 65
 - Cardijnlaan 1 - 2200 **Herentals** - tel. 014 25 83 12
 - Koningin Astridlaan 50 - 3500 **Hasselt** - tel. 011 29 88 01

8 BEHEEROVEREENKOMSTEN

De reglementaire en financiële basis van beheerovereenkomsten is niet het Mestdecreet, maar het derde Vlaams Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Het PDPO III (2014 – 2020) ondersteunt de duurzame ontwikkeling van het Vlaamse platteland.

Beheerovereenkomsten worden gefinancierd met middelen uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Vlaamse MINA-fonds. Ze dragen bij aan de Europese doelstelling om ecosystemen die aangewezen zijn op land- en bosbouw te herstellen, in stand te houden en te verbeteren ('focusgebied 4'). Die doelstelling omvat:

- het herstellen en in stand houden van de biodiversiteit (inclusief Natura 2000) en EU-landschappen
- het verbeteren van het waterbeheer (inclusief meststoffen- en pesticidenbeheer)
- het verbeteren van het bodembeheer

Ten minste 30% van de totale ELFPO-bijdrage aan het plattelandsontwikkelingsprogramma wordt voorbehouden voor milieu- en klimaatgerelateerde investeringen, waaronder de beheerovereenkomsten.

Het toepassen van beheerovereenkomsten heeft vaak gevolgen voor het mestbeleid van het bedrijf. Daarom wordt dit aspect meegenomen in deze brochure.

8.1 WAT IS EEN BEHEEROVEREENKOMST?

Een beheerovereenkomst of kortweg BO is een **vrijwillige overeenkomst** die u als **landbouwer** uit eigen beweging kunt sluiten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), waarbij u zich engageert om op uw bedrijf bepaalde maatregelen te nemen. Die beheermaatregelen zijn er altijd op gericht om de kwaliteit van het milieu, de natuur of het landschap te behouden of te verbeteren.

Een BO heeft steeds betrekking op een of meerdere percelen, perceelsranden of kleine landschapselementen (bijv. een knotbomenrij of een heg). In de overeenkomst wordt vastgelegd over welke (delen van) percelen het gaat.

Als u de **maatregelen en de voorschriften** volgens de afspraken uitvoert, ontvangt u jaarlijks een vergoeding van de overheid. Die **vergoeding** dekt de lagere opbrengsten die het gevolg zijn van de maatregelen. Ook het extra werk dat de overeenkomst met zich meebrengt, wordt erdoor gecompenseerd. Het bedrag van de vergoeding varieert naargelang het beheerpakket.

Een BO loopt steeds over een **periode van 5 jaar** en start altijd op 1 januari.

8.2 WELKE SOORTEN BEHEEROVEREENKOMSTEN ZIJN ER?

De beheerovereenkomsten zijn gebundeld in 6 thematische doelstellingen, met name:

- **perceelsrandenbeheer** om kwetsbare natuurelementen zoals bossen, waterlopen en holle wegen te bufferen, pollen en nectar te voorzien en een gunstig leefgebied te creëren voor allerlei dieren;
- onderhoud van **kleine landschapselementen** zoals hagen, heggen, houtkanten en knotbomen;
- **soortenbescherming** om het leefgebied van bijv. weide- en akkervogels te verbeteren;
- botanisch beheer om **soortenrijke graslanden** in stand te houden of te ontwikkelen;
- **erosiebestrijding** door de aanleg van grasstroken op erosiegevoelige akkers en de aanleg van graslanden op strategische plaatsen;
- verbeteren van de **waterkwaliteit** door gewassen te telen met een laag risico op nitraatuitspoeling.

8.3 WIE KAN EEN BEHEEROVEREENKOMST SLUITEN?

Iedere paardenhouder die geregistreerd is als actieve landbouwer bij het Departement Landbouw en Visserij kan een BO sluiten.

U kunt alleen een BO aanvragen voor de percelen die u in gebruik hebt. Dat zijn de percelen die op uw verzamelaanvraag voorkomen. Sluit u een BO, dan moet u het perceel gedurende de volledige looptijd van de overeenkomst effectief in gebruik hebben. Dat bewijst u door het perceel jaarlijks aan te geven via de verzamelaanvraag.

Landbouwgronden die in een natuurreservaat of bosreservaat liggen komen niet in aanmerking om een BO te sluiten.

8.4 BIJ WIE KUNT U EEN BEHEEROVEREENKOMST AANVRAGEN?

Beheerovereenkomsten worden bij de VLM aangevraagd. De contactgegevens vindt u onderaan in dit hoofdstuk. De aanvraag moet uiterlijk op 1 oktober van het jaar vóór het gewenste aanvangsjaar van de BO bij de VLM ingediend worden.

De VLM onderzoekt dan of uw aanvraag aan alle voorwaarden voldoet. Als de VLM oordeelt dat de BO kan worden gesloten, ontvangt u een ontwerp van overeenkomst per post. U ondertekent de nodige exemplaren en bezorgt ze vóór de ingangsdatum van de beheerovereenkomst aan de VLM.

Belangrijk: u kunt nooit een beheerovereenkomst aanvragen via de verzamelaanvraag.

8.5 EEN BEHEERPLAN OP MAAT VAN UW BEDRIJF

De juiste beheerovereenkomsten kiezen voor uw bedrijf: het is geen peulenschil. Het komt er op aan de juiste maatregelen op de juiste plaats te nemen. De VLM stelt een team van bedrijfsplanners ter beschikking. Ze

helpen u om uit te zoeken welke beheerovereenkomsten aangewezen zijn voor uw bedrijf. De bedrijfsplanners stellen gratis een bedrijfsplan op, in nauw overleg met u en na een terreinbezoek. Een bedrijfsplan geeft een overzicht van alle mogelijke milieumaatregelen op uw bedrijf. Het advies is vrijblijvend.

8.6 UW AANSPREEKPUNT VOOR BEHEEROVEREENKOMSTEN BIJ DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

- VLM Regio West (West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen):
 - Velodroomstraat 28 - 8200 **Brugge** - tel. 050 45 81 00 - barbara.gellinck@vlm.be
 - Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 75 - 9000 **Gent** - tel. 09 248 55 00 - barbara.gellinck@vlm.be

- VLM Regio Oost (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg):
 - Diestsepoort 6, bus 74 - 3000 **Leuven** - tel. 016 66 52 00 - renilde.deckers@vlm.be
 - Cardijnlaan 1 - 2200 **Herentals** - tel. 014 25 83 00 - renilde.deckers@vlm.be
 - Koningin Astridlaan 50 - 3500 **Hasselt** - tel. 011 29 87 00 - renilde.deckers@vlm.be

9 ADRESSEN MESTBANK

- VLM Regio West (Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen):
 - Velodroomstraat 28 - 8200 **Brugge** - tel. 09 276 23 55 - identificatie.west@vlm.be
 - Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 75 - 9000 **Gent** - tel. 09 276 23 55 - identificatie.west@vlm.be

- VLM Regio Oost (Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg):
 - Diestsepoort 6, bus 74 - 3000 **Leuven** - tel. 011 29 87 37 - identificatie.oost@vlm.be
 - Cardijnlaan 1 - 2200 **Herentals** - tel. 011 29 87 37 - identificatie.oost@vlm.be
 - Koningin Astridlaan 50 - 3500 **Hasselt** - tel. 011 29 87 37 - identificatie.oost@vlm.be

10 ADRESSEN DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

West-Vlaanderen

Markt- en Inkomensbeheer West-Vlaanderen
Vlaams Administratief Centrum – Jacob Van Maerlant
Koning Albert I – laan 1.2, bus 102 – 8200 Brugge
mib.westvlaanderen@lv.vlaanderen.be

Oost-Vlaanderen

Markt- en Inkomensbeheer Oost-Vlaanderen
Koningin Maria Hendrikaplein 70, bus 102 - 9000 Gent
Tel. 09 276 29 00
mib.oostvlaanderen@lv.vlaanderen.be

Vlaams Brabant

Markt- en Inkomensbeheer Vlaams Brabant
Diestsepoort 6, bus 102
3000 Leuven
Tel.: 016 66 61 40
mib.vlaamsbrabant@lv.vlaanderen.be

Antwerpen

Markt- en Inkomensbeheer Antwerpen
Anna Bijns Gebouw
Lange Kievitstraat 111-113, Bus 72
2018 Antwerpen
Tel.: 03 224 92 00
mib.antwerpen@lv.vlaanderen.be

Limburg

Markt- en Inkomensbeheer Limburg
VAC (Blok A, niveau 2)
Koningin Astridlaan 50, Bus 6
3500 Hasselt
Tel.: 011 74 26 50
mib.limburg@lv.vlaanderen.be